

Wassily Kandinsky
1911

ZIFFER SÁNDOR (1880-1962)

Út az alkonyban, Nagybánya | Street in the Twilight, Baia Mare, 1911

Olaj, vászon | Oil on canvas, 67x100,5 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Ziffer Sándor 1911

Kezdő ár | Starting price: 16 000 000 Ft / 48 485 EUR
Becsérték: 28 000 000 – 36 000 000 Ft
Estimated value: 84 848 – 109 091 EUR

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA | PRESUMABLY EXHIBITED:

VI. Csoportos Kiállítás a Művészházban. Budapest, 1912. február, katalógus: 81.
Nagybányai Jubiláris Képkiallítás.
Nagybánya, 1912. augusztus 1-31., katalógus: 152.

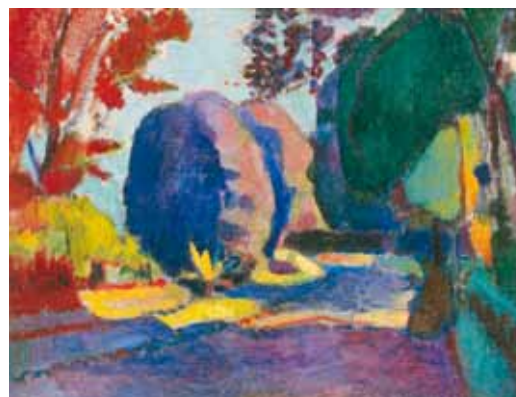
1. Henri Manguin: Cassis, 1912 magántulajdon

2. Henri Manguin: Saint-Tropez vidéke, 1904 magántulajdon

3. Maurice de Vlaminck: Őszi táj, 1905 Museum of Modern Arts, New York

4. Henri Matisse: A Luxembourg kert, 1901 Ermitázs, Szentpétervár

5. Albert Marquet: Agay látképe, 1905 Musée d'Orsay, Párizs

6. André Derain: Fenyőfák Cassisban (Tájkép), 1907 Musée Cantini, Marseille

Amikor egy olajfestmény vadonatúj «ruhában» bukkan fel több, mint egy évszázadnyi lapangás után, azaz megtisztítva, és újrakeretezve kerül a kutató elé, akkor indul a valódi nyomozás. Mi lehetett a mű eredeti, a művész által adott címe, hol volt kiállítva, írtak-e róla, kik voltak a tulajdonosai az idők során és merre járt a nagyvilágban?

Ziffer Sándor nagybányai látképén az 1911-es évszám olvasható. Ebben az évben alakult meg az úgynevezett nagybányai festőkolónia, mely a művésztelep hektikus és személyes pozícióharcokkal tarkított időszakát lezárandó jött létre.

A Nagybánya című hetilap a következőkben adott hírt erről 1911. október 26-án: „A nagybányai festőkolónia folyó hó 22-én, vasárnap tartotta alakuló gyűlését, melyen Ferenczy Károly, Réthy István, Thorma János mint a kolónia alapítói, törzstagokul a következőket hívták meg: Börtsök Samu, Ferenczy Béni, Ferenczy Valér, Galimberti Sándor, Jakab Zoltán, Komoróczy Iván, Mikola András, Réthy Károly, Tschanner János, Ziffer Sándor. Elnökül Ferenczy Károly választott meg.” Ziffer még viszonylag friss házaskor, mivel csak pár hónappal korábban vette feleségül Käthe Beckhaus-t, a Berlinből Nagybányára jött festőnőt. 1910-11 fordulóján és 1911 őszén is együtt voltak Pá-

rizsban, így Ziffer biztosan nem vehetett részt a kolónia alakuló ülésén. A modern magyar festészet szempontjából sorsdöntő 1911-es év nyarán viszont Nagybányán dolgozott és remekművek sorozatát hozta létre.

Ziffer fauves időszaka az 1908 és 1913 között évekre korlátozódott. Ebben a néhány évben festette meg azokat a főműveit, melyek okán a magyar művészettörténet legjelentősebb modern festőinek sorába emelkedett. 1912 februárjában a pár éve alakult legprogresszívebb budapesti kiállítóhelyen, a Rózsa Miklós vezette Művészházban mutatott be legfrissebb alkotá-

sai közül tizenhetet. Ugyancsak 1912-ben került sor a nagybányai művésztelep jubiláris kiállítására, mely a kolónia addigi működésének legjelentősebb megnyilatkozása volt. Ezen Ziffer tizenhat, a tárlat katalógusában precízen datált művével képviseltette magát. Az egy kivétellel 1910 és 1912 között született festmények közül négy címe mögött tűnik fel az 1911-es dátum. Ezeknek a címei: Tájkép (katalógus: 19.), Út az alkonyatban (katalógus: 152.), Nagybányai malom (katalógus: 247.) és Nagybányai tájkép (katalógus: 262.). A most aukcióra kerülő nagyméretű és reprezentatív Ziffer-festmény, a legnagyobb valószínűséggel szerepelt a Nagybányai Jubiláris

Képkiallításban. Ezek közül az 1911-es évszámmal ellátott képek köréből, az Út az alkonyatban lehet a festményre leginkább hézagmentesen illeszthető cím. A festmény téglavörös tájrészletei, egyértelműen a lemenő nap alkonyati fényének reflexeit idézik. A képsík aljának közepéről felfelé kanyarodó út hangsúlyos megjelenítése is ezt a képcímet valószínűsíti. A kép jobb alsó sarkában pedig a katalógusban e címnél is szereplő 1911-es dátum díszleg. Szinte bizonyos, hogy a Nagybányai Jubiláris Képkiallításban szerepelt Út az alkonyatban azonos a pár hónappal korábban, a budapesti Művészházban kiállított és megegyező című képpel.

A magam részéről meg vagyok győződve, hogy sikerült a kiváló minőségű, Ziffer fauve-remekmű eredeti címét és néhány fontos kiállításra való részvételét kideríteni. Megválaszolatlan kérdés maradt viszont, hogy hol töltötte a születésétől eltelt több mint száz évet, kik voltak az idők során azok az emberek, akik gondoskodtak róla, csodálták szobáik falán és sikeresen megőrizték az utókor számára?

RUM ATTILA